

## Výstavba právního a hospodářského řádu Velkoněmecké Říše.

### Přehled důležitých zákonů a nařízení z prvního pololetí 1941.

(Výtah ze spisu: Überblick über die wichtigsten Gesetze und Verordnungen im ersten Halbjahr 1941, vydaného ve sbírce Deutsches Rechtsleben, Berlin 1941.)

#### **Veřejná správa a veřejný pořádek.**

##### Veřejná správa.

Při zjednodušování správy byly výnosem Vůdce z 3. dubna 1941, Říš. zák. I. 201, sloučeny v jediný říšský správní soud dosavadní samostatné nejvyšší nalézací stolice: Preussische Oberverwaltungsgericht, Reichsdienststrafhof, Reichswirtschaftsgericht, Verwaltungsgerichtshof ve Vídni (Wien), Oberste Spruchstelle für Umlegungen, Oberste Spruchstelle für Wasser- und Bodenverbände, odškodňovací soud (Entschädigungsgericht), zřízený zákonem o opatrování pozemků pro účely branné moci a konečně říšský úřad pro válečné škody (Reichskriegsschädteamt). Převedení nejvyšších správních soudů ostatních zemí na říšský správní soud provede říšský ministr vnitra. Tento může také sloučiti s říšským správním soudem ve srozumění se zúčastněnými nejvyššími říšskými úřady též další nejvyšší říšské nalézací stolice. Z ustanovení o výstavbě říšského správního soudu jest zvláště vyzvednouti výslovné zdůraznění svobody nalézání, jež teprve umožňuje každou skutečně soudcovskou činnost. Stejně je však samozřejmé též, že soudce nacionálněsocialistického státu může vycházeti jen z výkladu práva daného nacionálněsocialistickým světovým názorem. K hájení veřejných zájmů je zřízen u říšského soudu vrchní říšský návladní. Další jednotlivosti o výstavbě a převáděcí předpisy obsahuje první prováděcí a doplňovací nařízení z 29. dubna 1941, Říš. zák. I., str. 224.

#### Předpisy ochranné a bezpečnostní.

Doplnění zákona o protiletectké obraně přináší nařízení z 18. dubna 1941, Říš. zák. I., str. 212. Tímto nařízením byl upraven § 7 prvního prováděcího nařízení k zákonu o protiletectké obraně



tak, že říšský ministr letecké dopravy a vrchní velitel letecké zbraně může zmocnit policejní úřady, aby ukládaly policejními opatřeními při provádění zákona o protiletecké obraně dotčeným povinným osobám za povinnost chování přiměřené s hlediska protiletecké obrany. Při vydávání opatření jest dotčeným výslovně sděliti ono zmocnění.

Podle nařízení o židovském majetku z 3. prosince 1938, Říš. zák. I., str. 1709, a k tomu vydaného prováděcího nařízení nesmějí Židé nabýti, zastaviti nebo z volné ruky prodati umělecké předměty v ceně přes tisíc říšských marek. Pro získávání těchto kulturních statků byla vyhlédnuta nákupna pro kulturní statky v Berlínu, která měla býti zřízena. Za tuto nákupnu pro kulturní statky byla nyní určena nařízením z 25. dubna 1941, Říš. zák. I., str. 218 Říšská komora výtvarných umění. Tato má rozhodovati o tom, zda ozdobné a umělecké předměty z židovského držení mohou býti prodány z volné ruky. V jaké formě lze zcizení provésti, určuje Říšská komora podle nařízení z 6. května 1941 Říš. zák. I., str. 245, kterým bylo řízení blíže upraveno.

### Občanské soudnictví.

V prvním pololetí 1941 pokročily práce v tomto právním oboru tak daleko, že větší počet osnov a nových předpisů z oboru občanského soudnictví stojí bezprostředně před dokončením.

### Exekuční právo.

V tomto oboru již bylo dlouho očekáváno doplnění nařízení o zabavení mzdy 1940. Toto bylo provedeno vyhláškou k § 7 čís. 1 nařízení o zabavení mzdy z 2. května 1941, Říš. zák. I., str. 238. Podle systému nařízení o zabavení mzdy, které při počítání zabavitelného pracovního důchodu vychází z ryzí mzdy, jest určité části dlužníkovu důchodu bez dalšího při zjišťování ryzí mzdy předem odečísti; podle § 7 čís. 1, věta 1. nařízení o zabavení mzdy bylo jasno, že zde určené odčitatelné části mzdy nejsou uvedeny výčetmo; nyní se již jedná jen o to, aby další položky, k nimž má býti vzat zřetel, byly vymezeny, a to z důvodu účelnosti, vzhledem k jejich snadné proměnlivosti, nikoliv přímo v nařízení, nýbrž jednodušší formou ve vyhlášce. To bylo nyní provedeno po prvé citovanou vyhláškou. Při stanovení ryzí mzdy povinného má se nyní budoucně odečísti příspěvek do strany, pro říšskou pracovní frontu, avšak s určitým omezením ve vyhlášce uvedeným. Podobně jest předem odečísti také příspěvky, které dlužník platí náhradní pokladně, a příspěvky, které podnik vybírá na soukromé nemocenské pojištění. Tento předpis je zejména důležitý pro úředníky a je



zde provedeno spravedlivé vyrovnání a ochrana odpovědnosti vědomého úředníka, který pečuje o svou rodinu, stejně tak jako zaměstnanec nepodléhající nemocenskému pojištění, který jest dobrovolně pojištěn pro případ nemoci. Nová vyhláška platí pro všechny pracovní příjmy splatné po 31. květnu 1941, čili jinými slovy vstoupila v platnost dnem 1. června 1941. Platí všude, kde platí nařízení o zabavení mzdy.

### Mezinárodní právo procesní.

Podle vyhlášky z 12. května 1941, Říš. zák. II., str. 121, vstoupilo dnem 22. května 1941 v platnost německo-maďarské ujednání o právní pomoci a právním styku v záležitostech občanského a obchodního práva, které bylo podepsáno v Berlínu 6. listopadu 1940. Právní styk v civilních věcech mezi Německou Říší a královstvím maďarským byl dosud upraven haagskou procesní úmluvou ze 17. července 1905. Význam této úmluvy pro vzájemnou právní pomoc mezi oběma státy nebyl novým ujednáním dotčen. Ukázala se však potřeba, aby s ohledem na úzké hospodářské styky mezi oběma zeměmi bylo dosaženo urychlení a zjednodušení právních styků a právní pomoci mezi soudními úřady obou stran. K tomuto účelu bylo uzavřeno toto ujednání s výhradou dalšího užívání haagské procesní úmluvy. Článek první ujednání dovoluje — na místo t. zv. konsulární cesty podle haagské úmluvy — bezprostřední úřední styk mezi úřady obou smluvních stran, pokud jde o právní pomoc v civilních a obchodních věcech, o sdělování soudních a mimosoudních písemností, jakož i o vyřizování dožadovacích dopisů. Články 2. a 3. upravují příslušnost a bližší okolnosti tohoto přímého úředního styku. Článek 4. pak upravuje možnost zvláštního doručení příslušníkům jedné smluvní strany, kteří se zdržují na území druhé smluvní strany. Další ustanovení pak doplňují haagskou procesní úmluvu, zejména v otázce práva chudých a v otázce vykonatelnosti rozhodnutí o útratách.

Podle vyhlášky ze 14. května 1941, Říš. zák. II., 161, vstoupilo dnem 3. června 1941 v platnost německo-slovenské ujednání o právní ochraně a právní pomoci v záležitostech občanského a obchodního práva, které bylo podepsáno 18. října 1940 v Bratislavě. Ježto Slovensko se stalo samostatným státem, ukázala se nutnost — zejména s ohledem na Protektorát Čechy a Morava, říšskou župu Sudetskou, jakož i říšskou župu Východní marky, které stojí v obzvláště úzkém styku hospodářském a osobním se Slovenskem — dosáhnouti co nejrychleji smluvní úpravy právní ochrany a právní pomoci včetně exekučního styku. Na základě německé osnovy se konala jednání mezi německou a slovenskou vládou za



přibrání výborů znalců; na základě prací těchto výborů spočívající ujednání je zcela podobné obvyklým smlouvám Říše v oboru občanského práva a civilního řízení soudního, představuje však přes to ve své nynější formě rozsáhlou a přehledně upravenou formu této rozsáhlé materie. V prvním oddíle pojednává o právní ochraně příslušníků obou stran, v druhém o právu chudých, v třetím o doručování a právní pomoci, při čemž zejména jest zaveden bezprostřední úřední styk mezi úřady obou smluvních stran, čtvrtý oddíl obsahuje vzájemné uznání vykonatelnosti pravoplatných soudních rozhodnutí, pátý oddíl pojednává o majetkoprávních nárocích a o právních informacích v bezprostředním úředním styku justičních úřadů obou stran. Oddíl šestý konečně obsahuje závěrečná ustanovení.

### **Trestní soudnictví.**

#### **Vězení mládeže.**

Nařízením o zavedení nařízení o trestním právu mládeže\*) v Protektorátě Čechy a Morava ze 27. května 1941, Říš. zák. I, str. 203, bylo dosud platné právo o vězení mládeže v Protektorátě Čechy a Morava zavedeno tímto způsobem:

Ustanovení o vězení mládeže platí, pokud jest použití německého práva, nebo bylo by naléztí na místě uzamčení na vězení nebo vazbu. Ustanovení o urychleném řízení a o soudcovském trestním rozkaze platí pro německé soudy v Protektorátě Čechy a Morava. Trestní ustanovení o zanedbání povinnosti dozoru (§ 4 nařízení k doplnění nařízení o trestním právu mládeže ze 4. října 1940, Říš. zák. I., str. 1336) platí, je-li osoba dozorem povinná německým státním příslušníkem anebo jestliže náleží před německé soudy trestní čin, jehož se osoba pod dozorem stojící dopustila. Příslušným služebním místem ve smyslu § 4 odst. 3 cit. nařízení jest státní zástupce při německém zemském soudě.

#### **Nařízení o válečném hospodářství.**

Podle nařízení z 2. února 1941, Říš. zák. I., str. 199, platí nařízení o válečném hospodářství ze 4. září 1939, Říš. zák. I., str. 1609, v Protektorátě Čechy a Morava také pro osoby, které nejsou německými státními příslušníky.

#### **Trestní právo v nových říšských oblastech.**

Druhým nařízením k doplnění nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátě Čechy a Morava z 5. května 1941, Říš. zák. I.,

\*) Viz str. 172 tohoto Časopisu.



str. 248, byl rozšířen trestní rejstřík pro trestné činy osob, které nejsou německými státními příslušníky, o tyto trestné činy:

a) trestné činy proti německé branné moci, jejím příslušníkům nebo součástí, proti ~~44~~ a policii nebo jejím příslušníkům, jakož i proti ozbrojeným svazům SA a proti příslušníkům těchto svazů;

b) trestné činy proti říšské pracovní službě nebo příslušníkům této pracovní služby;

c) trestné činy proti nositeli některého německého úřadu jakožto hlavního úřadu nebo úřadu NSDAP a jeho složkám;

d) trestné činy proti německému soudnictví nebo německé správě;

e) trestné činy, které byly spáchány v budovách nebo prostorách, které slouží německé branné moci, nebo svazům pod a) uvedeným nebo služebním místu Říše, straně NSDAP nebo jejím součástí nebo říšské pracovní službě. Toto určení přísluší říšskému protektorovi.

Je-li pro trestní čin použití platného říšského předpisu jen tehdy, pokud není jiného předpisu s přísnějším trestem, jest použiti na trestný čin přísnější trestní ustanovení Německé Říše, i když se jedná o potrestání osoby, která není německé státní příslušnosti a na kterou by se jinak předpis nevztahoval.

Nařízení o zavedení říšských trestních předpisů proti zločinům a přečinům v úřadě, jakož i proti podplácení a vyzrazování úředního tajemství neúředními osobami v Protektorátě Čechy a Morava z 3. června 1941, Říš. zák. I., str. 317, obsahuje zavedení trestních ustanovení §§ 331—336 trestního zákoníka (aktivní a pasivní podplácení), §§ 339—353 tr. zák. (útisk v úřadě, tělesné poškození — omezování svobody — rušení domovního míru — v úřadě, vynucování výpovědi, pronásledování nevinného, nepřipustný výkon trestu, obohacování se v úřadě, falšování úředních listin, zpronevěra v úřadě, nedovolené zvyšování poplatků (a § 357 tr. zák.), porušování povinnosti úředního představeného při trestných činech úředníků) pro trestné činy úředníků říšské pověřené správy v Protektorátě Čechy a Morava, a to bez ohledu na státní příslušnost pachatelovu. Stejně tak bylo zavedeno v Protektorátě nařízení pro neúřednické osoby z 3. května 1917, Říš. zák., str. 393 v úpravě z 12. února 1920, Říš. zák. I., str. 230, které ještě nyní platí podle změn z 6. února 1924, Říš. zák. I., str. 44, a to rovněž také pro osoby, které nejsou německé státní příslušnosti.

#### Mezinárodní trestní právo.

! Dne 3. června 1941 vstoupila v platnost smlouva a závěrečný



protokol smlouvy o vydávání zločinců mezi Německou Říší a Slovenskem, o které byly ratifikační listiny vyměněny 2. května 1941 v Berlínu (Říš. zák. II., str. 146).

Dne 16. června 1940 byla v Budapešti podepsána mezi Německou Říší a královstvím maďarským smlouva o vydávání zločinců. Výměna ratifikačních listin byla provedena v Berlínu 24. května 1941 a smlouva podle závěrečného protokolu vstoupila v platnost 25. června 1941 (Říš. zák. II., str. 183).